The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science
Doi number:http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6956
Number: 55 , p. 129-143, Spring II 2017
Yayın Süreci / Publication Process
Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date - Yayınlanma Tarihi / The Published Date
07.02.2017 **20.04.2017**

KARŞILIKLI AKTARIMLI ANLAMAYA DAYALI YEDİ SÜZGEÇ METODU (EUROCOMGERM) İLE İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ALMANCA

LEARNING GERMAN AS SECOND FOREIGN LANGUAGE THROUGH INTERCOMPREHENSION BASED ON SEVEN SIEVES (EUROCOMGERM)

Doç. Dr. Hüseyin Arak
Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, Batı Cermen dil ailesinden İngilizceyi L2 olarak öğrenenlerin L3 olarak Almanca öğrenirken yedi süzgeçten oluşan EuroComGerm metodundan yararlanarak olumlu transfer oranını nasıl arttırabileceğini ortaya koymaktır. Hem İngilizceyi köprü dil olarak kullanarak, hem de daha önce edinilen yabancı dil öğrenme deneyimini ve becerilerini karşılaştırmalar yoluyla geliştirerek dil öğrenme sürecini hem keyifli hale getirmek hem de kısaltmaktır.

İngilizce ve Almanca arasındaki benzerlik ve farklılıkların sistematize edilmeye çalışıldığı EuroComGerm metodundaki işlemler dizisi yedi süzgeçte toplanmıştır. Çalışmada her üç dil karşılaştırmalı yöntemle ele alınmış ve yedi süzgeç stratejilerine üç dilli farklı örnekler verilerek somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Erek dil Almancayı öğrenmeye sıfırdan başlanılmaması öğrenenlerin hem motivasyonunu hem de hazırbulunuşluk düzeyini arttırıcı özellik göstermektedir.

Süzgeçlerin etkili kullanılabilmesi için köprü dil İngilizceden etkin olarak yararlanmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle yedi süzgeç stratejisi bağlamında olumlu transferlerin sayısını arttırmak amacıyla her üç dil (Almanca-İngilizce-Türkçe) karşılaştırmalı yöntemle örnek yapı ve cümleler üzerinden incelenmiştir. Karşılaştırmalı inceleme daha önce edinilen yabancı dil öğrenme becerileri, uluslararası sözcük dağarcığı, önekler, sonekler ve cümle dizilişleri gibi ortak kökenden gelen özelliklerden yararlanabilmenin kapılarını açmaktadır. Kendi kendine dil öğrenmeye ve öğretmeye yeni bir bakış açısı getirdiğini düşündüğümüz yedi süzgeçli EuroComGerm metodu yeni gelişmelere de açıktır.

Anahtar Kelimeler: EuroComGerm, İkinci Yabancı Dil, Almanca, İngilizce, Türkçe

Abstract

The aim of this study is to show how positive transfer through using English (L2) in accordance with EuroComGerm methodology (consisting of seven sieves) attributes to German (L3) language learning considering that both languages belong to Western Germen language family. Using English as a Bridge (helping) language will not only enable students to make a comparison with their previously attained learning experiences but also make the language learning process shorter and more enjoyable.

The processing sequence in EuroComGerm used to systematize the similarities and differences between English and German consists of seven sieves. The processing sequence in EuroComGerm used to systematize the similarities and differences between English and German consists of seven sieves. In the study all three languages have been considered through the seven sieves strategies and concrete examples in all three languages have been given to make the case more definite. It is observed that this comparative approach influenced both the motivation and readiness of students whose target is learning German.

To make effective use of the sieves necessitates the effective usage of English the bridge (transfer) language. That is why to increase the number of positive transfers a careful analysis has been carried out through providing sample structures and statements in all three languages in question(German-English-Turkish) using the comparative method. Comparative analysis enables learners to make use of their previous learning experiences and to benefit from the shared features of languages coming from the same language family; such as prefixes, suffixes, syntax and international vocabulary. The seven sieves EuroComGerm methodology which is believed to provide a new perspective for self-learning and self-teaching is open to developments.

Keywords: EuroComGerm, Second Foreign Language, German, English, Turkish

I. Giriş

Ülkemizde de gün çektikçe anadilden sonra yabancı dil öğrenmenin meslek hayatında ve bireysel gelişimde önem kazandığı bilinciyle hareket edenlerin sayısı artmaktadır (Çakır, 2002: 1). Anadili (L1) ardından birinci yabancı dil (L2) olarak İngilizce özellikle yetmişli yıllardan sonra öne çıkmaya başlamıştır (Çetintaş, 2005: 306). Almanca ise genellikle ikinci yabancı dil (L3) olarak öğrenilmeyi sürdürmüştür. Birinci yabancı dil İngilizceden sonra ikinci yabancı dil olarak başta Almanca olmakla birlikte Fransızca da öğrenilmektedir (Uslu, 2008: 401). Adam ve Genç'in de belirttiği gibi, Almanca Türkiye'de eskiden sahip olduğu değeri kaybetmiştir, zira dünya dili haline gelen İngilizce diğer dilleri ikinci plana itmiştir (Adam & Genç, 2005: 540). Yine de özellikle iş hayatında kalifiye eleman seçiminde ikinci yabancı dile olan talebin artmasıyla birlikte Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca gibi Avrupa dillerine olan talep gittikçe artmaktadır. Özellikle Avrupa Birliğine katılma müzakerelerinin başlandığı 1999 yılındaki Helsinki zirvesiyle birlikte Türkiye'de yabancı dil alanında bir yeniden yapılanmaya gidilme ihtiyacı doğmuştur (Genç, 2004: 572).

Bu bağlamda özellikle Anadolu Liselerinde L2 olarak öğrenilen İngilizceden sonra genellikle L3 olarak Almanca öğrenilmektedir. Bu nedenle iki dilin ortak köken ve akrabalığından yararlanma gereği ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla birinci yabancı dil olarak öğrenilen İngilizceden sonra akraba dillerden birinin öğrenilmesinde diller arası karşılaştırma yoluyla olumlu transferler yapılabilmektedir. Çünkü Cedden'in de belirttiği gibi, yeni bir dil sistemi öğrenirken önceden bildiğimiz dillere ait diğer sistemler beynimizde ayrı ayrı birbirinden soyutlanmış olarak durmamaktadır ve oldukça karmaşık bütünleşik yeni bir sistem oluşmaktadır (Cedden, 2007: 3). Akraba diller arası benzerlikler ve ortak

yapılar başta sözcük dağarcığı, yeni sözcük türetme yolları, cümle yapısı, telaffuz v.s. olmak üzere değişik alanlarda kendini göstermektedir. Dil ailesi içinde yer alan dillerin ortak noktaları veya benzerlikleri dillerin birinden diğerine geçişi kolaylaştırıcı katkı sağlamaktadır. Bu ortak dilsel özellikler bir kez edinildiğinde daha önce hiç bilmediğiniz, konuşmadığınız diğer akraba dilleri de en azından okuma düzeyinde anlayabilir ve basit düzeyde konuşabilirsiniz.

Doksanlı yıllardan itibaren Avrupa'da çokdillilikle ilgili yürütülen çalışmalar sistemli projelere dönüştürülerek Avrupa Birliği tarafından desteklenmiştir. İlk olarak *Compréhension multilingue en Europe* başlıklı alan uzmanları seminerinde Klein ve Stegmann'ın yürüteceği proje başlatılır (Klein & Stegmann, 2000: 9). *EuroCom* (EuroComprehension) adıyla yürütülen proje yakın akraba dillerin *karşılıklı aktarımlı anlamayla* (Interkomprehension) daha ekonomik ve var olan kaynaklardan tam faydalanarak öğrenilmesine dayanmaktadır. Avrupa'da çokdilliliği geliştirmek için başlatılan EuroCom projesi var olan dil çeşitliliğini korumayı öncelerken aynı zamanda uluslar arasında köprüler kurmayı da hedeflemektedir. ***EuroCom*** çalışma grubu ayrıca çokdilliliğe farklı bir bakış açısı getirmiştir. Her şeyden önce sadece *algılamaya dayalı* (okuma-dinleme) becerilerin öğrenilmesiyle bile modüler formatta dil çalışmalarının yapılabileceğini gösterdiler. Ayrıca *karşılıklı aktarımlarla* diller arası akrabalık ilişkilerinden bilişsel olarak nasıl yararlanılabileceğini somut örneklerle ortaya koydular. Storch'un da belirttiği gibi, öncelikle okuma ve dinleme gibi *algılamaya dayalı becerilerin* öncelendiği akraba diller arası karşılaştırmalı incelemelerde ulaşılabilir hedefler konmalıdır (Storch, 1999: 123). Yabancı dil öğretiminde geleneksel olarak önem verilen dört beceriyi de aynı anda öğretme/öğrenme hedefi bulunmadığından bu metot geleneksel yaklaşımlardan oldukça farklıdır. Metin okuma ve dinleme becerilerine odaklanılması akraba dillerin kendi kendine öğrenilmesine de en uygun ortamı hazırlamaktadır. Bu açıdan L2, L3, L4, … olarak akraba dillerin öğrenilmesi çokdilliliğe de farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu yaklaşımla birlikte sadece okuma ve dinleme becerilerinin tek başına yeterlik olarak kabul edilmesi anlayışı da gelişmiştir. Başlıca hedef, aynı dil ailesine ait bir dilin basit düzeydeki metinlerini zaten bilinen *köprü dil* vasıtasıyla çözümleyebilmektir. Sladovnikova'ya göre, burada üzerinde yoğunlaşılan konu akraba dillere ait paralel okuma metinlerinin hızlı bir şekilde çözümlenmesidir (Sladovnikova, 2014: 363). Önceden öğrenilmiş olan yabancı dillerle birlikte öğrenme konusunda deneyime ve önbilgiye sahip olunduğundan yeni erek dili öğrenme süreci ihtiyaçlara göre tasarlanıp öğrenenin kendisi tarafından düzenlenmelidir. Akay ve Atlı'nın da vurguladığı gibi, önceden bilinen diller erek dili hızlı ve başarılı edinmede büyük öneme sahiptir (Akay & Atlı, 2014: 167).

Geliştirilmekte olan EuroCom metodu bilinen dillerin üzerine yeni akraba dillerin öğrenilmesine dayanmaktadır. Metot özellikle başlangıç düzeyinde erek dili daha hiç ele almadan zaten önceden bilinenlerin ortaya çıkarılmasına çaba göstermektedir. İlk olarak okuma ve dinleme gibi algılamaya dayalı becerilerden başlanılan bu yabancı dil öğrenme metodu yapılandırmacı yaklaşıma da uygun bir öğrenme modelidir. Yapılandırmacı öğrenme kuramıyla uyumlu değişik proje ve seminer çalışmaları yürüten Klein ve Stegmann metodu yedi süzgece benzetmişlerdir (Klein & Stegmann, 2000: 287). *Yedi Süzgeç Metodu* olarak da adlandırılan bu metot öncelikle *algılamaya dayalı dil becerilerinin* (okuma ve dinlediğini anlama) geliştirilmesine dayanan farklı stratejilerden oluşur. Yedi süzgeç okuma stratejisi erek dildeki okuma metninin şifrelerini elinde bulunan az bilgiye rağmen *algılamaya dayalı olarak* çözüp bulmaya çalışır. Bunu yaparken kişinin ilgili ülke kültürü

hakkındaki kişisel bilgileri ve kültürler arası yeterliliği önemli bir rol oynamaktadır (Sladovnikova, 2014: 363).

Belirli düzeyde bağımsız öğrenen olarak görebileceğimiz bu kişiler öğrenme sürecini kendi ihtiyaç veya isteklerine göre yönlendirip işlemler sırasını kendileri belirleyebilirler. *EuroCom* (transfer dökümü) çalışmaları ilk olarak köprü dil olarak Fransızcanın kullanıldığı EuroCom*Rom* (1998) çalışmasıyla başlar. Köken bakımından Hint-Avrupa dil ailesi içinde yer alan Fransızca, İspanyolca, Portekizce, İtalyanca, Rumence ve Katalanca gibi Roman dilleri aralarındaki benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Akay'ın da vurguladığı gibi, yabancı dil öğretiminde benzerlikler kadar farklılıkların da üzerinde durulması gerekmektedir (Akay, 2013: 11).

Lew Zybatov (1999) aynı metodu EuroCom*Slav* başlığıyla Slav dillerine (Rusça, Ukraynaca, Beyaz Rusça, Çekçe, Slovakça, Lehçe, Yukarı- ve Aşağı Sorbca, Bulgarca, Makedonca, Slovence, Sırpça, Hırvatça ve Boşnakca) uygulamıştır (EuroComSlav, 2016). Hufeisen ve Marx da 2005'den itibaren köken bakımından Hint-Avrupa dil ailesi içinde yer alan Cermen dillerini (Almanca, İngilizce, İsveççe, Norveççe, Danimarkaca, İzlandaca, Hollandaca) kapsayan EuroCom*Germ* metodu üzerine çalışmaya başlamışlardır (Hufeisen & Marx: 2014). Bu projeler dizisinde EuroCom*Rom* köprü dil olarak Fransızca veya İngilizceyi, EuroCom*Slav* Rusçayı, EuroCom*Germ* ise İngilizceyi almıştır. Ayrıca EuroCom*Didact* ise öğrenme stratejileri ve teknikleri boyutuyla ilgilenmekte, EuroCom*Digital* ise çalışmaların elektronik ortama aktarılmasını sağlamaktadır.

Bu çalışmamızda, birbirine yakın iki akraba Cermen dili olan Almanca ve İngilizce karşılıklı aktarımlı anlama metodu olan EuroCom*Germ* ile karşılaştırmalı olarak incelenecek ve tanıtılacaktır. *Yedi Süzgeç* transfer dökümü stratejileri yardımıyla Almanca öğrenirken köprü dil olarak diğer bir Cermen dili olan İngilizce kullanılacaktır. Köprü dil olarak İngilizcenin seçilmesinin nedeni ülkemizde ilkokuldan itibaren İngilizcenin öğreniliyor olması ve bu uğurda oldukça fazla zaman ve enerji harcanmış olmasıdır. Karmaşık gibi görünen bu metodu tanıtmaya çalışmamızın nedeni, ülkemizde yabancı dil öğrenenlerin az da olsa Cermen dillerinden birinde bilgi sahibi olduğu düşüncesi yatmaktadır. İlkokuldan itibaren L2 olarak İngilizce öğrenildiği düşünüldüğünde bu öğrenme sürecinde edinilen yabancı dil öğrenme becerileri, ortak sözcük dağarcığından yapılan transferler hazır bir başlama noktası sunmaktadır. Zaten bilinenler aracılığıyla İngilizceye akraba dil olan Almanca öğrenmeye başlamak özellikle başlangıç düzeyinde işimizi kolaylaştırmaktadır. Bizim durumumuzda L2 olarak İngilizce öğrenen bir birey L3 olarak Almanca öğrenmeye karar verdiğinde İngilizce aracılığıyla temel düzeyde Cermen dillerinden birisine aşina olduğu ortadadır. Dolayısıyla bizim için İngilizce hazır doğal bir *köprü dil* konumundadır.

Batı Cermen kökenli L2 ve L3'ün birbirine yakınlığı sayesinde okuma metinlerinin çözümü de o oranda kolaylaşmaktadır (Sladovnikova, 2014: 363). Metodun uygulanmasında Uluslararası ve Cermen dilleri arasındaki ortak sözcük dağarcığı, işlevsel sözcükler, ses eş düşümleri, ortografik işaret ve telaffuz, söz dizimi, biçimsel söz dizimi, önek ve soneklerin kullanımındaki benzerlikler önem taşımaktadır. Alman dilinde yaygın olarak kullanılan İngilizce kökenli sözcük dağarcığı da (Anglizismen) EuroCom*Germ* metodunun işlevsel kullanılmasına katkı sağlamaktadır (Rocco, 2014: 137). Aynı kökenden gelen yakın akraba Cermen dilleri yapısal, leksikal ve ses benzerlikleri bakımından *Yedi Süzgeç* olarak adlandırılan stratejilerle süzülüp ortaya çıkarılmaktadır (Sladovnikova, 2014: 364). Anadili Türkçe olanlar L2 olarak İngilizceden sonra L3 olarak Almanca öğrenirken sözcük dağarcığı, işlevsel sözcükler ve dilbilgisi yapılarından yararlanabilirler. Almanca ile Türkçe arasında İngilizceyi *köprü dil* olarak kullanmak her bakımdan yarar getirecektir. Böylece

iki akraba dilin ortak özelliklerinden yararlanarak L2'nin öğrenilmesinde edinilen yabancı dil öğrenme becerileri bilişsel düzlemde L3 olarak Almanca öğrenilmesinde hem zaman hem de enerji kazandıracaktır. İngilizce, Almanca ve Türkçe karşılaştırmalı inceleme örneklerine farklı kaynaklardan ulaşabilirsiniz (Arak: 2004).

II. Karşılıklı Aktarımlı Anlama (Interkomprehension)

Çokdillilik üzerine yürütülen çalışmalarda akraba dillerin öğrenilmesinde karşımıza çıkan *Interkomprehension* sözcüğü "*dil sınırlarını aşarak anlama / aktarımlı anlama*" manasında kullanılmaktadır. Buradan yola çıkarak Avrupa'da çokdilliliği desteklemek için geliştirilen EuroComprehension Metodu *(EuroCom) karşılıklı aktarımlı anlama metodu* olarak adlandırılabilir. Metodun dikkat çeken en önemli özelliği anadile yakın yeterlikte öğrenme zorunluluğu olmadan hedef bir dili anlama becerisinin kazanılmasıdır. Ana dili Türkçe olanların köprü dil olarak İngilizceyi veya bildiği diğer bir Cermen dilini kullanarak akraba dil Almancayı öğrenmesi *karşılıklı aktarımlı anlama*ya somut bir örnektir. Karşılıklı aktarımlı anlama metodu akraba dilleri okuma düzeyinde öğrenmeye yönelik hazırlanmıştır. Anadili veya L2 olarak öğrenilen yabancı dilden yararlanarak akrabalık temeli üzerinden aktarımlar yaparak okuma becerilerinin geliştirilmesi öncelikli hedefler arasındadır. Hareket noktası ise dillerin akrabalıklarından dolayı sahip oldukları ortak özellikler ve benzerliklerden yararlanarak olumlu aktarımlar yapmaktır. Aktarımda amaç, daha önce doğal yollardan edinilmemiş veya sınıfta formal olarak öğrenilmemiş dillerin bilinen dillerle yapılan çıkarımlarla okuma düzeyinde öğrenilmesidir. Zaten bilinen diller üzerine yakın akraba dillerin inşa edilmesi olarak görülebilir. Karşılıklı aktarımlı anlama metoduyla kısa zamanda *algılamaya dayalı becerilerin* (okuma-dinleme) geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Algılamaya dayalı becerilerden sonra yazma ve konuşma gibi beceriler de zamanla geliştirilebilir. Oksaar'a göre, karşılıklı aktarımlı anlama diller arasında hedefe yönelik karşılaştırmalı inceleme becerisi kazandırmakta ve aynı zamanda dil bilincinin oluşması stratejisine katkıda bulunmaktadır (Oksaar, 2003: 98).

Akraba diller arasında yapılan aktarımlar dillerin yapılarına karşı duyarlık kazandırdığından dilsel yapıların kolayca tanınmasını hızlandırmaktadır. Ayrıca farklı dillerin öğrenilmesi esnasında daha önce öğrenilen tüm dillerin yeni bir dil öğrenmeyi desteklediği de görülmektedir. *Keşfederek Öğrenme* üzerine kurulu olan bu EuroCom metodu L1, L2 ile L3'ün karşılaştırılması sonucu belirli bir dil bilinci de oluşturmaktadır. Bu yaklaşıma göre, diller arasında hangi yapıların benzediği veya nelerin farklı olduğunun farkına varmak bile büyük önem taşımaktadır. Dillerin yapılarının çözümlenmesinde sadece benzerliklerden değil farklılıklardan da yararlanılmaktadır, çünkü bildiğimiz dillerde görmediğimiz garip tuhaf yapılar da kalıcı olarak öğrenilebilmektedir. Ayırdına varılan farklılıklar da yeni bir dil öğrenmede benzerlikler kadar teşvik edici olabilir. Öğrenen odaklı olarak değerlendirebileceğimiz bu karşılaştırmalı tümevarım yöntemi geleneksel dilbilgisi yoğunluklu yöntemlerden oldukça farklıdır. Bu farklılıkları kısaca birkaç başlık altında toplayabiliriz:

a) Bilişsel öğrenmenin öncelendiği bu yaklaşımda dillerin karşılaştırılması, yeni öğrenme teknik ve stratejiler yoluyla dil ve dil öğrenme bilincinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Özellikle olumlu transferler önem taşımaktadır.

b) Yabancı dil öğrenmenin temeli ve çıkış noktası olarak anlama öne çıkmaktadır. Örneğin köprü dil olarak İngilizce yardıma çağırıldığında yüzlerce sözcük, dilbilgisi yapısı, metin, vs. kolayca anlaşılmaktadır, ancak dili aktif kullanmak için yoğun bir telaffuz ve imla çalışması gereklidir.

c) Daha önce dil öğrenmede edinilen dil öğrenme becerileri ve deneyimi bu yeni öğrenme sürecinde aktive edilerek kullanılabilir. Böylece yeni öğrendiğimiz akraba dili zaten bildiklerimizden yararlanarak daha ekonomik olarak öğrenmiş oluruz.

d) Özellikle başlangıç düzeyinde dört becerinin aynı anda öğrenilmemesi öğrenen kişiye belirli bir serbestlik tanımaktadır.

e) Algıya dayalı okuma ve dinleme becerileriyle (anlamadan kendini ifadeye doğru) başlanılması öğrenene önemli oranda bağımsız hareket etme ve kendi öğrenme ortamını ihtiyaçlarına göre düzenleme olanağı sunmaktadır.

III. EuroComGerm'in Yedi Stratejiden Oluşan Çözümleme Süzgeçleri

a) 1. Süzgeç: Ortak Sözcük Dağarcığı:

1) Uluslararası Sözcük Dağarcığı

Bilim ve teknolojideki gelişmelerle birlikte yeni sözcükler türetme ihtiyacı doğmaktadır. Sözcük türetme genellikle teknolojiyi ilk olarak üretenler tarafından gerçekleştirilmektedir ve daha sonra ya bu sözcük yaygınlık kazanmakta ya da her dil kendine ait yeni sözcük türetmektedir. Yaygınlık kazanan terimlerin pek çoğu tüm dillere eş zamanlı olarak girebilmektedir. Çeviri yapmaksızın ulusal dilde anlaşılabilen bu tür sözcükler *uluslararası sözcük dağarcığının* (Internationalismen) parçasıdırlar. *Atom, Radio, Taxi, Ökonomie, Republik* gibi sözcükler buna örnek olabilir (Ulrich, 1975: 63). Aşağıdaki listede uluslararası ortak sözcük dağarcığına dair bazı örnekler bulabilirsiniz (Volmert, 2003: 24-27):

Almanca	Situation	Telefon	Theater	Amnestie
İngilizce	situation	telephone	theatre	amnesty
Fransızca	situation	téléphone	théâtre	amnistie
Italyanca	situazione	telefono	teatro	amnistia
İspanyolca	situación	teléfono	teatro	amnisitia
Rusça	situacija	telefon	teatr	amnistija
Türkçe	durum	telefon	tiyatro	af

Listede de görüldüğü gibi, benzer sesletime ve anlama sahip sözcükler kolaylıkla anlamlı biçimde öğrenilebilmektedir. Günümüzde farklı diller tarafından sıklıkla kullanılan bu tür sözcükleri Almancada da bulabiliriz. Etimolojik kökeni belli, ancak kullanım bakımından uluslarüstü kimlik kazanmış sözcükler *Internationalismen* olarak adlandırılır. Kullanımı uluslararası yaygınlık kazanmış bu tür sözcükler *kültürel miras* özellikleri göstermektedirler (Schmidt, 1972: 77). Öncelikle Avrupa kültür havzasına ait olan bu sözcük dağarcığı içerdiği benzerliklerden dolayı büyük oranda transfer edilebilir özellikler göstermektedir (Wandruszka 1986; Meiβner 1993). Bu sözcük dağarcığı EuroCom*Rom* projesi çerçevesinde Almancada da kullanılan *5000 Yabancı Sözcük Listesi* başlığıyla hazırlanmıştır (EuroComRom, 2016). Yabancı sözcük listesinde Roman dillerinden, İngilizceden veya diğer Cermen dillerinden çağrışım yaparak anlamını bulabileceğiniz pek çok sözcük vardır. Bu aktarımlar sayesinde hiç bilmediğiniz bir dildeki metinde bile resimler, sayılar, isimler yardımıyla konunun ne olduğu hakkında akıl yürütebilirsiniz. Avrupa'da yaygın olarak kullanılan dillerde Latince, Yunanca ve Fransızca kökenli ortak bir sözcük dağarcığı mevcuttur. Buna ek olarak Cermen, Roman ve Slav dil ailelerinin her birinde ortak köken söz konusudur. Söz edilen dil ailelerinden bir dil bildiğinizde diğer dilleri okuma düzeyinde anlamanız o kadar zor değildir. Bu süzgeç aracılığıyla gerçekleştirebileceğimiz okuma becerisine yönelik alıştırma çalışmalarının temelini uluslararası sözcüklerin karşılıklı aktarımlı anlama ile çözümlenmesi oluşturmaktadır. Aktarımlı anlama hiç bilmediği-

niz bir dildeki basit metinleri *taksi, telefon, demokrasi, kilometre* gibi uluslararası ortak sözcük dağarcığı ile okuyup anlama olanağı sunmaktadır. Ortak sözcük dağarcığı Latince ve Yunanca kökenli öğelerden oluşmaktadır. Başta günlük yaşamla ilgili sözcük dağarcığı olmak üzere uluslararası sözcük dağarcığının izlerini yaşamın her alanında belirgin şekilde görebilirsiniz.

2) Cermen Dilleri Arası Ortak Sözcük Dağarcığı

Dil ailesine ait dillerden herhangi birisinin öğrenilmesinde ortak olan isim ve sayılardan sonra uluslararası sözcük dağarcığı ve Cermen sözcük dağarcığı süzgecinden başlanılması uygundur. Hiç bilmediğimiz bir dildeki metni okurken karşılaştığımız ilk bildik veriler öğrenenin özgüvenini attıracak ve motive edecektir. Bu süzgeç zaten bilinen sözcüklerin erek dilde de benzer veya aynı olduğunu, sıfırdan başlamadıklarını görerek isteklerini yükseltecektir. Süzgeç, iki dil arasında nicelik olarak çözümleme ve transfer dökümü yapabilecekleri aynı kökene, yazılışa ve anlama sahip sözcükleri içermektedir (Reissner, 2007: 107). Möller'e göre, diller arası bağlantı noktaları anlamı bir kere tahmin edilen veya sözlükte açıp bakılan her sözcüğün akılda kalmasına yardımcı olmaktadır ve metinlerin anlamlı şekilde çözümlenmesine köprü oluşturmaktadır (Möller, 2007: 35). Cermen kökenli sözcüklerdeki benzerliklerin sadece yazılış ile sınırlı olmadığı, sesletimde de düzenli benzerlikler bulunduğu görülmektedir, ancak iki farklı dil olarak İngilizce ve Almanca elbette farklı yazım ve sesletim kurallarına tabidir:

İng	*Alm*	*Tr*
yes	ja	evet
no	nein	hayır
day	Tag	gün
night	Nacht	gece
here	hier	burada
land	Land	ülke
water	Wasser	su
summer	Sommer	yaz
winter	Winter	kış
daughter	Tochter	kız
son	Sohn	oğul
cat	Katze	kedi
mouse	Maus	fare

İng	*Alm*	*Tr*
hammer	Hammer	çekiç
book	Buch	kitap
football	Fußball	futbol
thick	dick	kalın
thin	dünn	ince
red	rot	kırmızı
green	grün	yeşil
sweet	süß	tatlı
sour	sauer	ekşi
stand	stehen	durmak
lie	liegen	yatmak
hear	hören	dinlemek
see	sehen	görmek

(Hufeisen & Marx, 2014: 28)

Her ne kadar aynı kökene sahip akraba diller arasında yazı kodu daha fazla benzerlik gösterse de telaffuzda da zamana bağlı farklılaşmalara rağmen belirli düzene sahip benzerlikler görülmektedir (bkz. 4. Süzgeç: İşaretler ve telaffuz süzgeci).

b) 2. Süzgeç: İşlevsel Sözcükler

İşlevsel sözcükler çoğunlukla kısa sözcüklerden oluşur ve okuma metinlerinde öğelerin birbiriyle bağlanmasını, sıralanmasını ve aralarındaki ilişkiyi düzenlemeye yarar. Sözcüklerin kısa olmaları bazen okur tarafından çözümlenmelerini zorlaştırabilir. Süzgeci oluşturan işlevsel sözcükler arasında şahıs ve iyelik zamirleri, zarflar, sıfatlar, ön edatlar, tanımlıklar, bağlaçlar, yardımcı fiiller, tarz fiiller ve zamanlar sayılabilir. Burada Almanca, İngilizce ve Türkçe karşılıkları ile birlikte sadece birkaç örnek vermek istiyoruz. Almancada isimlerin önünde *eril* (der), *dişil* (die)

veya *nötr* (das) olmak üzere üç farklı belirli tanımlık vardır. İngilizcede ise belirli tanımlık olarak sadece *the* kullanılır. Belirli tanımlıklara karşılık kullanılan zamirler ise Almancada olduğu gibi İngilizcede de cinsiyete göre ayrılırlar.

the	Maskulin	*he*
	Feminin	*she*
	Neutrum	*it*

der	Maskulin	*er*
die	Feminin	*sie*
das	Neutrum	*es*

Türkçede ise tanımlık bulunmadığından tanımlığın beraberinde getirdiği cinsiyete bağlı zamir değişikliği söz konusu değildir. Burada sözünü ettiğimiz 3. tekil şahıs zamiri Türkçede cinsiyet dikkate alınmadan her hâlükârda "*o*" olarak kullanılmaktadır. Tanımlıklarda olduğu gibi soru zarfları ve işaret zamirlerinde de Almanca ve İngilizce arasında büyük benzerlikler olduğu söylenebilir:

Alm	*İng*	*Tr*
wer	who	kim
was	what	ne
wo	where	nerede
wohin	where to	nereye
warum	why	neden
wann	when	ne zaman
diese	these	şunlar
dahin	there	oraya
dann	then	o zaman

Benzerliklerin öne çıktığı diğer bir yapı ise tarz (modal) fiillerdir. Almanca ve İngilizcede tarz fiillerden *können* (can, - to be able to) yazılış olarak farklılık gösterse de sesletimden benzerlik kolayca anlaşılmaktadır. Tarz fiillerin cümledeki işlevi ve anlamı da akraba iki dilde büyük benzerlikler göstermektedir:

ich kann	I can, am able	ben yapabilirim
du kannst	you can	sen yapabilirsin
er/sie kann	he/she can	o yapabilir
wir können	we can	biz yapabiliriz
ihr könnt	you (pl.) can	siz yapabilirsiniz
Sie/sie können	you/they can	onlar yapabilirler

(Arak, 2004: 55-60)

Er *kann* gut Deutsch *sprechen*.
-He *can speak* German well.
/O, iyi Almanca *konuşabilir*.
Wir *können* ihn morgen *besuchen*.
-We *can visit* him tomorrow.
/Biz onu yarın *ziyaret edebiliriz*.

Örneklerden de anlaşılacağı üzere her ne kadar İngilizcenin tarz fiilli cümle yapısı Almancadan farklılık gösterse de anadili Türkçe olanlar için aktarımlar yardımıyla köprü dil İngilizce üzerinden Almancayı okuyup çözmeye çalışmak daha kolaydır.

c) 3. Süzgeç: Ses Eş Düşümü

Birinci süzgeçte de görüldüğü gibi, uluslararası sözcük dağarcığı ve Cermen kö-

kenli sözcükler arasında akrabalık mevcuttur. Ancak dillerin tarihi seyri içinde diller birbirlerinden uzaklaşmışlardır. Bu uzaklaşma sırasında sözcüklerin sesletiminde değişimler meydana gelmiştir. Değişimlerin belirli kurallarla düzene konmasıyla birlikte bilmediğimiz sözcükler hakkında akıl yürüterek anlamlarını bulma şansımız artacaktır. Öğrenmeye çalıştığımız erek dildeki metinlerin çözümlenmesinde ses eş düşümleri ve karşılıklı aktarımlar sözcük bazında bize yardımcı olabilir. Dillerin tarihsel gelişim sürecinde yazım bakımından birbirinden daha fazla uzaklaştığı görülmektedir ve bu durum metinlerin sadece okuma üzerinden çözümlenmesini güçleştirmektedir. EuroCom*Germ* projesi kapsamında Almancadaki sesli ve sessiz harfler diğer Cermen dilleriyle karşılaştırılarak ses eş düşüm tabloları sistematize edilmiştir.

Latin alfabesinin kullanıldığı Cermen dillerinde İ.Ö. 1000 ile İ.S. 200 yılları arasında sessiz harflerde *Birinci Ses Kayması* (Cermen Ses Kayması) gerçekleşmiştir. Sessiz harflerdeki bu ses kaymasıyla birlikte Cermen dilleri Hint-Avrupa dillerinden; daha sonra İ.S. 500-800 yılları arasında gerçekleşen *İkinci Ses Kayması* (Yüksek Almanca Ses Kayması) ise Yüksek Almancayı diğer Cermen dillerinden ayırmıştır. Bu özelliği ile Alman dili diğer Cermen dillerinden daha farklı bir konuma sahiptir, zira diğer Cermen dilleri bugün halen daha geçerli olan eski sessiz harf kurallarının özelliklerini göstermektedirler. Ses eş düşümlerine dair verilen aşağıdaki örnekler bu değişimleri açıkça göstermektedir (Hufeisen & Marx, 2014: 49):

Alm. sesli harf veya sessiz harften sonra *ff* / *f*, İngilizcede ise *p*:

offen- open-açık

Alm. sözcük başlangıcında ve sesli harften sonra *pf*, İngilizcede ise çoğunlukla *p*/*pp*:

Apfel- apple-elma

Alm. sesli harften sonra *ss* / *β*, İngilizcede ise çoğunlukla *t*:

Wasser-water-su;
beiβen-bite-ısırmak

Alm. sözcük başlangıcında, kısa sesli ve sessiz harften sonraki *z* İngilizcede *t*:

zwei-two-iki;
Herz-heart-kalb

Alm. sesli harften ve *l* / *r*'den sonraki *ch* İngilizcede *k*:

sprechen-speak-konuşmak;
Milch-milk-süt

Alm. sesli harften sonraki *b* İngilizcede sıklıkla *v* / *f*:

haben-have-sahip olmak;
geben-give-vermek;
halb-half-yarım

Alm. *ch* İngilizcede *k*:

Buch-book-kitap;
machen-make-yapmak

Alm. *d* İngilizcede *th*:

das(s)-that-bu;
Dank-thank-teşekkür;
Erde-earth-dünya

Alm. *g* İngilizcede *y*:

Tag-day-gün;
Weg-way-yol

Alm. *k* İngilizcede *ch*:

Kinn-chin-çene

Alm. *sch* İngilizcede *sh*:

Schiff-ship-gemi;
waschen-wash-yıkamak

Alm. *t* İngilizcede *d*:

rot-red-kırmızı;
tief-deep-derin;
trinken-drink-içmek;
Wort-word-sözcük

Verdiğimiz örnek ses eş düşümleri ancak Cermen kökenli eski ortak sözcükler için geçerli olabilir, çünkü dillerin tarihsel gelişim sürecinde değişimler gerçekleştiğinden Latince, Yunanca, Fransızca veya İngilizceden alınan yabancı sözcüklerde bu eş düşümler görülmemektedir. Ses eş düşümlerini bazı sesli harflerde de görme olanağı vardır. Sesli harflerin Almanca ile İngilizce arasındaki sistematik harf değişimlerine dair birkaç örnek verebiliriz (Hufeisen & Marx, 2014: 52)

Alm	*İng*	*Tr*
Stein	stone	taş
mein	my	benim
neu	new	yeni
Haus	house	ev
Auge	eye	göz

Almancadaki *i* ve *u* sesli harfleri İngilizcede çoğunlukla benzer telaffuz edilmektedir, ancak kısmen farklı yazılmaktadır:

hier - here / burada

Fuß - foot / ayak

Almancadaki *–ei* İngilizcede *i_e* ile ve *–ie –y* ile karşılık bulmaktadır:

-ei > i_e: w**ei**t - w**i**de /geniş, uzak

-ie > -y: Psycholog**ie** - psycholog**y** /psikoloji

Burada her iki dilin akrabalığından kaynaklanan sesletim benzerliğinden yararlanarak daha önce duymadığımız sözcüklerin anlamını da bildiğimiz İngilizce üzerinden tahmin edip bulabiliriz. Sesletim benzerlikleri dillerin gelişimi evrelerinde değişimler gösterse de olumlu transfer olanakları dil öğrenenlere katkı sağlamaktadır.

d) 4. Süzgeç: Ortografik İşaretler ve Telaffuz

EuroCom*Germ* metodunda işaret-ses uyumu büyük önem taşıdığından ortografik işaretler ve telaffuz bakımından Cermen dilleri arasında Almanca önemli köprü konumuna sahiptir (Hufeisen & Marx, 2014: 73). Almancada işaretler (yazı kodu) fazla değişime uğramadığından metodu kullananların işaretlerden yola çıkarak telaffuza geçmesine izin vermektedir. Almanca daha şeffaf işaret-ses kurallarına tabi iken, İngilizcede işaret-ses uyumunu çözümlemek daha güçtür. Bunun nedeni İngilizcede işaretlerle ses arasında daha karmaşık bir bağlantı söz konusu olmasıdır. Yukarıda sözünü ettiğimiz İkinci Ses Kaymasındaki değişiklikler dikkate alınıp Almancadan hareket edildiğinde diğer Cermen dillerini anlamak kolaylaşabilir. Birinci Ses Kayması sonucu ortaya çıkan farklılıkların başında Hint Avrupa dillerindeki *p* / *t* / *k* daha sonra Cermencede *f* / *th* / *(c)h* şeklinde dönüşmüş olmasıdır.

Latince	*Almanca*	*İngilizce*
pater	Vater	father

İkinci Ses Kayması sonrası ortaya çıkan farklılıklar ise, Cermencedeki *p*/*t*/*k* Almancada *f*/*pf*, *s*/*ts*, *ch*/*kch*'ye dönüşmüştür:

Cermence	*Almanca*
slapen/Pund	schlafen/Pfund
water/Tid	Wasser/Zeit
maken	machen

Sözcük dağarcığı veya cümle kalıpları açısından Almanca ile Türkçe arasında köprü dil olmaya elverişli olan İngilizce *işaretler* (yazı kodu) ve *telaffuz* bakımından çok farklılık gösterdiğinden gerekli katkıyı sağlamamaktadır. Katkı sağlayamamasının nedeni dillerin tarihsel gelişimi içerisinde yazma boyutu açısından farklılıkların yoğunluğudur (Hufeisen & Marx, 2014: 80).

e) 5. Süzgeç: Cermen Söz Dizim Öğeleri

Beşinci süzgecin amacı Cermen dille-

rinin ortak cümle türlerini ve cümle yapılarının dizilişini ortaya koymaktır. *Özne-Yüklem-Nesne* (SVO/Subjekt-Verb-Objekt) biçimindeki cümle dizilişi basit cümlelerin tümünde geçerlidir. Cümle kalıpları nerdeyse tüm Cermen dillerinde benzer ortak özellikler gösterir:

1	Subjekt + sein (Kopula) + Nominalphrase (Prädikativ)
2	Subjekt + sein (Kopula) + Adjektiv (Prädikativ)
3	Subjekt + sein (Kopula) + Adjektiv + Vergleichspartikel + NP
4	Subjekt + Prädikat
5	Subjekt + Prädikat + Objekt
6	Subjekt + Prädikat + Umstandsbestimmung
7	Subjekt + Prädikat + Objekt + Umstandsbestimmung
8	Subjekt + Prädikat + Objekt + Objekt + Umstandsbestimmung
9	Fragewort + Prädikat [+ Nominalphrase]
10	[Konnektor] + Subjekt + Prädikat + [....]
11	Prädikat + Subjekt + Objekt
12	Prädikat + Ergänzung(en)
13	[....] + Prädikat
14	Satzklammer I: Subjekt + Verb(finit) + Objekt + [....] + Verb(infinit)
15	Satzklammer II: Verb(finit) + Subjekt + Objekt + [....] + Verb(infinit)

Ortak cümle kalıpları: 1-12 Tüm Cermen dilleri, 13-15 Batı Cermence (Berthele, 2014: 135)

Her ne kadar Almancada zaman, tarz ve yer zarfları ve tamlamaların (Adverbialbestimmungen - Zeit / Art / Ort) dizilişi farklı olsa da Cermen dillerinde ortak cümle kalıplarının sayısı oldukça fazladır.

f) 6. Süzgeç: Biçimsel Söz Dizimi Öğeleri

Ortak kökenden dolayı Cermen dilleri arasında biçimsel söz dizimi açısından da benzerlikler görülmektedir. Ancak dillerin tarihsel gelişimi evresinde bu benzerlikler farklı dillerin etkisiyle açıkça görüne bilirliğini zamanla kaybetmiştir. Örneğin, İngilizcede isim ve fiil çekimleri Latincenin, İskandinav dillerinin ve Fransızcanın etkisiyle -her ikisi de Cermen kökenli olmasına rağmen- Almancaya göre daha az karmaşıktır.

Cermen dillerini Almanca ile akrabalıkları üzerinden çözümlemede en büyük engellerden bir diğeri de sözcük dağarcığındaki *işlevsel sözcükler*deki (Funktionswörter) farklılıklardır. İ*şlevsel sözcükler* tek başına anlamlı olarak kullanılamayan, ancak cümlede diğer öğelerle birlikte anlam kazanan bağlaçlar, ön edatlar ve zamirlerdir. Bu sözcükler cümlelerin anlaşılması, çözümlenmesi ve birleştirilmesinde büyük önem taşırlar. Söz konusu sözcüklerin kısa olmasından dolayı akrabalık ve benzerlik ilişkilerini çözümlemek, tespit ederek ortaya çıkarmak oldukça güçtür. Dillerin akrabalığına dayanarak yapılan bu karşılaştırmalı incelemeler bazen anlamaya katkıda bulunurken, bazen de okuru yanlış yola sevk edebilmektedir. Olumlu transfer yapabileceğimiz ortak özellikler ise bize zaman ve enerji kazandıracaktır. Örnek olarak Türkçeden yola çıkarak tanımlıkları açıklamamız oldukça güçtür, ancak bildiğimiz İngilizceyi köprü dil olarak kullandığımızda ise Almancadaki tanımlıkların en azından işlevini anlamamıza katkı sağlayacaktır. Tanımlıkları açıklayabilmek için üçüncü tekil şahsı karşılaştırmalı olarak ayrı ayrı incelediğimizde üç dil arasındaki benzerlikler ve farklılıklar açıkça görülebilmektedir:

İngilizcede Üçüncü Tekil Şahıs		
Maskulin	*Neutrum*	*Feminin*
the man → he	the baby → it the book → it the chair → it the pocket → it	the woman → she
Almancada Üçüncü Tekil Şahıs		
Maskulin	*Neutrum*	*Feminin*
der Mann → er der Stuhl → er	das Baby → es das Buch → es	die Frau → sie die Tasche → sie

Her ne kadar İngilizcedeki *the* tanımlığının Almancada olduğu gibi sözcükleri cinslere ayırma işlevi olmasa da en azından tanımlık kavramını anlamamızı sağlamaktadır. Üçüncü tekil şahıs zamirlerinde ise cinsiyete göre ayrım yapıldığından Almanca ve İngilizce daha çok benzerlik göstermektedir. Eril zamir *er*/*he*, dişi zamir *sie*/*she* ve cinsiyet belirtilmediğinde *es*/*it* kullanılmaktadır. Bu konuda Almancada tanımlıklardan yola çıkarak hareket edildiğinden anlaşılması daha kolaydır. Ancak burada unutulmaması gereken Almancada cansız varlıklar ve soyut kavramlardır, çünkü bunlarda da tanımlıklar her üç cinsi alabilmektedir. Türkçede ise cinsiyete göre ayrım söz konusu olmadığından üçüncü tekil şahıs sadece *o* zamirinden ibarettir.

g) 7. Süzgeç: Önek ve Sonekler

Cermen dillerinde sözcükleri birleştirerek oluşturulan birleşik sözcükler dışında önekler ve sonekler yardımıyla yeni sözcük türetmeleri yapılmaktadır. Özellikle ekler yardımıyla türetilen yeni sözcüklerin anlamında yenilik veya değişiklik söz konusudur. Öğrendiğiniz her dil sürekli bir gelişim gösterdiğinden sözcük dağarcıkları da sabit kalmamaktadır. Başta gelişen teknolojik ilerlemelerle birlikte dillerin sözcük dağarcıkları da buna paralel olarak gelişim göstermektedir. Yeni sözcükler türetilerek dillerin var olan dağarcıkları zenginleştirilmektedir. Bir sözcüğün anlamını çözebilmek için çekim eklerini, sözcük oluşturma yapı taşları olan morfemleri tek tek birbirinden ayırt edebilmek okur açısından önemlidir. Başlangıçta birleşik sözcüklerin çözümlenmesi türeme sözcüklere göre daha kolaydır, çünkü özellikle ön ekle türetilmiş sözcükleri morfemlerden ayırt etmek oldukça güçtür. Hufeisen ve Marx tarafından hazırlanan aşağıdaki küçük liste Cermen dillerinde ortak kullanılan en önemli soneklere dair örnekler içermektedir:

Alm	*İng*	*Tr*
ess**bar**	eat**able**	yenilebilir
sonn**ig**	sunn**y**	güneşli
hero**isch**	hero**ic**, hero**ical**ly	kahramanca
freund**lich**	friend**ly**	sevimli, dostça
arbeits**los**	work**less**	işsiz
0ein**sam**	lone**some**	yalnız
formul**ieren**	formulate	formüle etmek
Freund**schaft**	friend**ship**	arkadaşlık
Heilig**tum**	holi**ness**	mukaddes yer, mabet
Finster**nis**	dark**ness**	karanlık
Krank**heit**	ill**ness**	hastalık

(Hufeisen & Marx, 2014: 96)

Almancada soneklerle sözcük türetme oldukça geniş kapsamlı bir konudur ve burada isim yapım ekleriyle ilgili de birkaç örnek verebiliriz:

-er	eril şahıs	der Lehrer (teacher/öğretmen)
-ismus	-ism	der Naturalismus (naturalism/naturalizm)
-in	dişi şahıs	die Lehrerin (female teacher/bayan öğretmen)
-heit	-ness	die Krankheit (illness/hastalık)
-keit	-ity	die Schuldigkeit (duty/suçluluk)
-ung	-ing/-ity	die Verfälschung counterfeiting/sahtekârlık
-schaft	-ship	die Meisterschaft (championship/şampiyonluk)
-tät	-ity	die Nationalität (nationality/milliyet)
-ie	-y	die Chemie (chemistry/kimya)
-ik	-ic(s)	die Logik (logic/lojik)
-chen **-lein**	küçültme sonekleri	das Häuschen (cottage/küçük ev, evcik) das Fräulein (Miss/genç bayan)
-nis	-ness	die Finsternis (*darkness; gloom/karanlık*)

İngilizce karşılıklarını da vermeye çalıştığımız bu isim yapım eklerinin Almanca sözcük türetmede sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Burada soneklere dair sadece bazı örnekler vermeye çalıştık, zira Almancada oldukça zengin bir sonek dağarcığı vardır.

IV. Sonuç

Bu çalışmada tanıtmaya çalıştığımız EuroCom metodu Avrupa Birliğinin çokdillilik projelerinden sadece bir tanesidir. Bireysel çokdilliliğin geliştirilmesini teşvik edici çalışmalara katkı sağlayan Avrupa Birliği *karşılıklı aktarımlı anlama* (Intercomprehension) konularına odaklanılan çalışmaları özellikle desteklemektedir. Bu metot bildiğimiz dillerden hareket ederek dil ailesinin mensubu akraba diğer dillerin öğrenilmesi üzerine yoğunlaşmaktadır. EuroCom*Rom* ile başlayan çalışmalar daha sonra sırasıyla EuroCom*Slav*, EuroCom*Germ* gibi çokdilliliği destekleyici çalışmalarla sürdürülmüştür. Türkiye'de Cermen dillerinden İngilizcenin birinci yabancı dil, Almancanın ikinci yabancı dil olarak öğretildiği bir ortamda bu karşılaştırmalı çalışmalardan yaralanmanın gereği ortaya çıkmaktadır. Öncelikle anadili ve yabancı dili öğrenmek için harcanan zaman ve enerjinin boşa gitmemesi adına, tekrar en baştan başlamamak adına, önceki bilgilerden, dil öğrenme deneyimlerinden yararlanmanın öğrenenlerin işini kolaylaştıracağı anlaşılmaktadır. Algılamaya dayalı dil becerilerinin (okuma-dinleme) geliştirilmesine odaklanılan bu metotta bunu yapabilmek için yeni öğrenilecek dilin üyesi olduğu dil ailesine mensup köprü dile ihtiyaç duyulmaktadır. Olumlu transferler yapılabilmesine aracılık yapacak olan köprü dilin bizzat kendisidir, çünkü benzerlik ve farklılıklar ancak karşılaştırma sonucu ortaya konabilir. Önceliğin algılamaya dayalı dil becerilerine verilmesinin nedeni ise, akraba diller arasında algılamaya dayalı benzerliklerin daha anlaşılır olmasında aranmalıdır, çünkü tarihsel gelişim içerisinde söz konusu Cermen dilleri arasında konuşma becerilerinin temelini oluşturan telaffuz konusunda birbirlerinden daha büyük bir uzaklaşma söz konusudur.

Köprü dil İngilizce bize sadece Almancaya değil, dil ailesi içinde yer alan diğer akraba Cermen dilleri İsveççe, Norveççe, Danimarkaca, İzlandaca, Hollandacaya erim sağlamakta ve bu dillerin de aynı anda öğrenilmesine ortam hazırlamaktadır. Cermen dillerinden birisini zaten bilenler diller arasındaki bu akrabalık sayesinde EuroCom*Germ* metoduyla sıfırdan başlamadan kolayca diğer akraba dilleri öğrenebilirler. Sıfırdan başla-

mamak yeni dil öğrenenin hem motivasyonunu hem de ve hazırbulunuşluk düzeyini yükseltecektir. Çağrışımlar yardımıyla akraba dil yabancı dil gibi algılanmadığından süreç daha ilgi çekici ve verimli bir çalışmaya dönüşecektir. Özellikle kısa sürede ulaşılabilen okumaya yönelik kısmi hedefler gerçekçi bulunduğunda çalışma verimi de artacak ve öğrenmeden zevk alındığında keşfetme sevinciyle birlikte dilde hızlı bir ilerleme sağlanabilecektir. Çokdillilik çalışmaları çerçevesinde yürütülen bu tip çalışmalar aynı zamanda farklı kültürel çevrelere ait halkların çokkültürlü yaşamını destekleyicidir. Ana dili yanında geniş kitlelerin kullandığı başka dillerin öğrenilmesi insanları farklı yaşam tarzlarına, düşüncelere karşı daha hoşgörülü ve anlayışlı kılması da beklenir.

KAYNAKÇA

Akay, R. (2013). Neue Bemerkungen zur Untersuchung Sprachlicher Verschiedenheiten. *International Journal of Social Science*, 6/7, 1-12, Doi number: http://dx.doi.org/10.9761/JASSS-1650

Akay, R. & Atlı, M. H. (2014). Anadili Türkçe Olan Yetişkin Bireylerin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Ediniminde Almanca Fiil Çekimi Edinim Sıralamasının İncelenmesi. *IJLET*, 2/3, 149-168.

Arak, H. (2004). *Almanca, İngilizce, Türkçe Karşılaştırmalı Dilbilgisi, Alıştırma ve Testler*. Hacettepe- Ankara: TAŞ Kitapçılık.

Arak, H. (2010). Almanca Öğreniminde ve Öğretiminde Köprü Dil İngilizceden Olumlu Transfer Örnekleri. *The Journal Of International Social Research*, 3/10, 50-60.

Arak, H. (2016). İngilizceden Sonra İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca. *The Journal of Academic Social Science Studies* (JASSS) Sayı: 48, 15-25. Doi Nr: http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3491

Berthele R. (2014). Sieb Syntax. In: (Yay. Haz. Hufeisen, B. & Marx, N.) *EuroComGerm – Die sieben Siebe: Germanische Sprachen lesen lernen*, (s.135-146). Aachen: Shaker Verlag.

Cedden, G. (2007). Psycholinguistische Aspekte für den Folgeerwerb Deutsch (L2) dann Englisch (L3) in der Türkei. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* 12: 3, s.9.

Çakır, M. (2002). Die aktuelle Lage und Zukunftsperspektive des Deutschen als Fremdsprache in der Türkei, *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenun*terricht (ZIF), 7. Jhg, Nr. 2.

Çetintaş, B. (2005). Zukunftsperspektiven von Deutsch als Fremdsprache in der Türkei. Info DaF, 32. Jhg, Nr. 4, s.306-314,

EuroComRom Kompaktkurs (2016). http://www.eurocomrom.de/compact/kurs/dictint.htm. Erişim t.: 10.04.2016.

EuroComSlav (2016). The Seven Sieves - The transfer inventory of the Slavonic languages, http://www.eurocomprehension.eu/slav/slavtext.htm. Erişim t.: 10.04.2016.

Genç, A. (2004). Die Entwicklung eines regionalen DaF-Lehrwerks für die Primarstufe als Konsequenz der türkischen Bildungsreform. *Info DaF*, 31. Jahrg, Nr. 5, s. 572-577,

Genç, A. & Adam, C. (2005). Zur Erstellung eines Profils deutschlernender Erwachsener in der Türkei. *Info DaF*, 32. Jahrgang, Nr. 6, s. 540-545.

Hufeisen, B. & Marx, N. (Hg.) (2014). *EuroComGerm – Die sieben Siebe: Germanische Sprachen lesen lernen*. 2. Auflage, Aachen: Shaker.

Klein, H. G. & Stegmann, T. D. (2000). *EuroComRom - Die sieben Siebe. Romanische Sprachen sofort lesen können.* Aachen: Shaker.

Meißner, F-J. (1993). Interlexis - ein europäisches Register und die Mehrsprachigkeitsdidaktik. In: *Die Neueren Sprachen* 92, s. 532-554.

Möller, R. (2007). Sieb 1: Internationalismen und gemeinsamer germanischer

Wortschatz. In: Hufeisen & Marx (Hg.): *EuroComGerm - Die sieben Siebe: Germanische Sprachen lesen lernen*, 27–55.

Oksaar, E. (2003). *Zweitspracherwerb. Wege zur Mehrsprachigkeit und zur interkulturellen Verständigung*. Stuttgart: Kohlhammer.

Reissner, C. (2007). *Die romanische Interkomprehension im pluridisziplinären Spannungsgefüge*. Aachen: Shaker.

Rocco, G. (2014). Anglizismen im öffentlich-medialen und sprachwissenschaftlichen Diskurs über die deutsche Sprache und in den Einstellungen der Sprecher. *Linguistik online*, 67, 2014, 5, s. 133-151, http://dx.doi.org/10.13092/lo.67.1602

Schmidt, W. (1972). *Deutsche Sprachkunde. Ein Handbuch für Lehrer und Studierende mit einer Einführung in die Probleme des sprachkundlichen Unterrichts*. 7. Aufl., Berlin: Volk Wissen Volkseigener Vrl.

Sladovnikova, Š. (2014). Leseverstehen mit Hilfe der Methode der Sieben Sieb. In: *Interkulturelle und transkulturelle Dimension im linguistischen, kulturellen und historischen Kontext*, 4-5 October 2013, Pardubice, Czech Republic.

Storch, G. (1999). *Deutsch als Fremdsprache - Eine Didaktik: Theoretische Grundlagen und praktische Unterrichtsgestaltung*, München: W. Fink.

Ulrich, W. (1975). *Wörterbuch linguistische Grundbegriffe*. 2. Aufl. Kiel: Ferdinand Hirt.

Uslu, Z. (2008). Deutschlehrerausbildung in der Türkei: Neustrukturierung und Curriculumrevision. *Info DaF*, 35. Jahrgang, Nr. 4, s. 401-411.

Volmert, J. (2003). Internationalismen und die Rolle des Lateins als Muttersprache Europas. In: Braun, Peter et al. (Hgg.): *Internationalismen II. Studien zur interlingualen Lexikologie und Lexikographie.* Tübingen: Niemeyer, 23-50.

Wandruszka, M. (1986). Der europäische Kulturwortschatz im Sprachunterricht. In: Barrera-Vidal, Albert (éd.): *Französische Sprachlehre*: Festschrift für Hans-Wilhelm Klein zum 75. Geburtstag, München.